

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Введено в дію наказом ректора
№0193-І від 16 березня 2023 р.

Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату (версія 03)

(Базова версія затверджена наказом ректора №0562-І від 15.06.2015)

1. Загальні положення

1.1. Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату (далі – Інструкція) визначає процедуру проведення перевірки робіт, види яких визначено додатком до Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Сумському державному університеті (далі – Положення).

1.2. Роботи перевіряються системами StrikePlagiarism та Unicheck (далі – Системи), що рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в закладах вищої освіти на базі укладених з розробниками Систем Меморандумів. Навчальні роботи (курсіві роботи/проекти, реферати тощо) можуть бути перевірені за допомогою програм, які знаходяться у відкритому доступі, окрім програм, власниками яких є представники країни-агресора.

1.3. Адміністрування використання Систем у Сумському державному університеті (далі – університет, СумДУ) здійснюють фахівці бібліотеки, які призначаються директором бібліотеки та виконують обов'язки технічних адміністраторів.

1.4. Технічний адміністратор створює облікові записи користувачів Систем (призначені особи, що здійснюють технічну перевірку робіт) та розподіляє права на перевірку робіт на підставі службової записки за шаблоном, наведеним у додатку 1. Службова записка надсилається контактною особою кафедри через Особистий кабінет (<https://cabinet.sumdu.edu.ua>).

1.5. Завданням Систем є визначення ступеня подібності тексту роботи до текстів робіт, що містяться у внутрішніх базах даних Систем, СумДУ та відкритих інтернет-джерелах. Системи генерують звіт подібності, що дозволяє провести відповідальній за перевірку особи, яка визначена у додатку до Положення залежно від виду роботи (далі - відповідальна особа), незалежну оцінку по відношенню до коректності запозичень, знайдених в проаналізованому тексті роботи.

2. Порядок перевірки

2.1. Робота надається користувачу Систем для здійснення технічної перевірки

щодо наявності текстових запозичень. Після здійснення технічної перевірки роботи користувач Систем передає згенерований Системами електронний звіт подібності визначеній додатком до Положення відповідальній особі для проведення аналізу результатів технічної перевірки роботи та формування висновку щодо наявності або відсутності ознак академічного плагіату.

2.2. Інтерпретація показників звіту подібності системи StrikePlagiarism:

- коефіцієнти подібності:
 - коефіцієнт подібності № 1 – показник (у відсотках), що визначає рівень текстових запозичень, знайдених у джерелах (внутрішніх базах даних Систем, СумДУ та відкритих інтернет-джерелах), розраховується на підставі коротких словосполучень (мінімум 5 слів);
 - коефіцієнт подібності № 2 – показник (у відсотках), що визначає рівень текстових запозичень, знайдених у джерелах (внутрішніх базах даних Систем, СумДУ та відкритих інтернет-джерелах), який розраховується на підставі словосполучень, довжина яких становить 25 слів;
 - коефіцієнт цитувань – показник (у відсотках), що вказує на обсяг тексту, знайдений між лапками. Система не аналізує законність використання фрагментів;
- текстові маніпуляції:
 - заміна букв - заміна букв алфавіту мови роботи символами з інших алфавітів;
 - інтервали - збільшені відстані між буквами можуть імітувати прогалини, викликаючи з'єднання слів в аналізованому тексті роботи;
 - мікропробіли - прогалини нульової довжини між буквами або словами, що можуть призвести до неправильного розподілу слів в аналізованому тексті роботи;
 - білі знаки - символи з білим кольором шрифту можуть замінювати прогалини, викликаючи з'єднання слів в аналізованому тексті роботи;
 - парафрази (SmartMarks) - перефразування, спроба приховати джерело запозичення, змінюючи місцями слова, додаючи синоніми.
- кількість точних співпадінь слів (фрагментів) та їх відсоткове відношення, знайдених за URL.

2.2.1. Інтерпретація показників звіту подібності системи Unichекk:

- показник схожості – відображає загальний відсоток схожості та перелік згрупованих джерел із текстовими збігами;
- цитати - відображає відсоток цитат у тексті роботи, а також перелік знайдених цитат і посилань;
- вилучення - відображає відсоток схожості вилучених джерел та перелік згрупованих вилучених джерел із текстовими збігами;
- модифікації - відображає перелік об'єктів (зміна літер, приховані кольорові символи та картинки, спеціальні символи та шрифти), які використовуються з метою

викривлення результату.

2.3. Усі роботи обов'язково підлягають аналізу відповідальною особою щодо наявності текстових запозичень, із залученням експертів за необхідності. Усі запозичені фрагменти в роботі мають бути розглянуті на предмет коректності оформлення цитувань та посилань на першоджерела. Роботи, для яких виявлено при перевірці Системами високий або низький відсоток подібності, не можуть бути без додаткового аналізу кваліфіковані як такі, що містять або не містять академічний плагіат. Рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та відтворення опублікованих текстів робіт інших авторів без відповідного посилання приймається відповідальними особами.

2.4. Фальсифікація результатів у звіті подібності та протоколі перевіреної роботи на наявність ознак академічного плагіату (далі - Протокол) є порушенням академічної доброчесності.

2.5. Інститути (факультети) рішенням Рад із забезпечення якості вищої освіти можуть встановлювати рекомендовані коефіцієнти подібності №№ 1, 2 (для системи StrikePlagiarism) та/або показник схожості (для системи Unichек) для різних видів робіт, визначених додатком до Положення. При прийнятті рішення щодо припустимої кількості текстових запозичень, за умови належного їх цитування, враховується специфіка роботи (галузь знань, спеціальність) та вид роботи (стаття, дисертація, кваліфікаційна робота тощо).

2.6. Визначення допустимої норми текстових запозичень для наукових робіт, зазначених у додатку до Положення, здійснюється із врахуванням загальноосвітньої практики.

2.7. Звіти з виконання науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок державного та/або місцевих бюджетів (далі – НДР), можуть бути компіляцією робіт (тез, статей, монографій, проміжних звітів з виконання НДР тощо), які були опубліковані за тематикою НДР в період її виконання, та не мати унікального тексту. Факт використання для підготовки звіту саме тих робіт, які опубліковані в період виконання НДР, встановлюється за результатами аналізу звіту подібності відповідальними особами, які призначаються у встановленому додатком до Положення порядку.

2.8. Висновок щодо наявності або відсутності ознак академічного плагіату чи навмисних спотворень тексту роботи зазначається в Протоколі. У разі перевірки роботи Системою StrikePlagiarism Протокол завантажується у Системі. У разі використання Системи Unichек шаблон Протоколу наведено у додатках 2 та 3 (українською та англійською мовами відповідно). Протокол візується відповідальною особою, передається разом з роботою, залежно від виду роботи, екзаменаційній комісії, головному редактору, секретарю спеціалізованої вченої ради, до видавництва та зберігається в документах структурного підрозділу у встановленому порядку. Для навчальних робіт зберігання Протоколу перевірки роботи на наявність ознак академічного плагіату в документах структурного підрозділу не є обов'язковим. Факт перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт на наявність ознак академічного плагіату та аналізу результатів такої перевірки засвідчується підписом керівника (викладача) на титульному аркуші роботи.

2.9. У разі відхилення або направлення роботи на доопрацювання новий варіант

роботи проходить повторну перевірку у визначені терміни згідно із зазначеною вище процедурою.

3. Прикінцеві положення

3.1 Інструкція набуває чинності з наступного дня після введення її в дію наказом ректора, якщо інше не передбачається тим же наказом.

3.2 У разі наявності розбіжностей між Інструкцією та документами законодавства, загальнодержавної нормативної бази та Положеннями, що затверджені вченою радою, чинною вважається редакція документу з більш пізньою датою введення в дію.

3.3 Відповідальність за актуалізацію Інструкції та контроль за виконанням її вимог несуть посадові особи університету відповідно до їхніх функціональних обов'язків.

3.4 Зміни та доповнення до Інструкції можуть вноситися рішенням вченої ради університету, яке вводиться в дію наказом ректора або, у мотивованих випадках, наказом ректора за погодженням з головою вченої ради. У такому ж порядку Інструкція скасовується.

Відповідальна за укладання інструкції:

Директор бібліотеки

Ольга КРИЦЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Голова вченої ради

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Перший проректор

Сергій ЛЕОНОВ

Проректорка з НПР

Інна ШКОЛЬНИК

Проректор з наукової роботи

Анатолій ЧОРНОУС

Начальник НОУ

Володимир ЮСКАЄВ

Керівник групи
сприяння академічній доброчесності

Артем АРТЮХОВ

МОН України	Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату Додаток 1 – Шаблон Службової записки щодо створення корпоративного акаунту та розподілу документів в системах перевірки StrikePlagiarism / Unicheck	Стор. 5
СумДУ		Версія 03

Шаблон за версією 03
Затверджено наказом ректора
№0193-I від 16.03.2023 р.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(назва структурного підрозділу)¹⁾

Директору бібліотеки

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА щодо створення корпоративного акаунту та розподілу документів в системах перевірки StrikePlagiarism / Unicheck

№ _____

від «___» _____ 20__ р.

Прошу зареєструвати корпоративний акаунт користувача системи StrikePlagiarism / Unicheck²⁾ та виділити документи для перевірки на текстові запозичення:

П.І.Б. користувачів Систем	E-mail ³⁾	Підрозділ	Посада	Кількість документів ⁴⁾	Вид документів ⁵⁾

Контактна особа: Власне ім'я Прізвище _____ ; тел. _____.

(посада ініціатора службової записки)

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Примітки:

- 1) вказати повністю;
- 2) вибір системи StrikePlagiarism або Unicheck здійснюється адміністратором систем у залежності від умов діючих угод;
- 3) вказати корпоративну e-mail адресу, на яку будуть надіслані інструкція та пароль доступу до корпоративного акаунта;
- 4) вказати кількість документів, що підлягають перевірці;
- 5) вказати вид документу: кваліфікаційна випускна робота, дисертація, підручник, навчальний посібник, монографія, стаття, тези або збірник тез конференції, звіт НДР, колекції матеріалів на ОСW, дистанційні курси тощо

МОН України	Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату Додаток 2 – Шаблон Протоколу перевірки роботи на наявність ознак академічного плагіату	Стор. 6
СумДУ		Версія 03

Шаблон за версією 03
Затверджено наказом ректора
№0193-І від 16.03.2023 р.

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ РОБОТИ НА НАЯВНІСТЬ ОЗНАК АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з повним звітом подібності, який був
згенерований системою **Unicheck**

Автор: _____

Назва роботи: _____

Науковий керівник: _____

Підрозділ: _____
(інститут (факультет), кафедра, навчальна група (для осіб, що навчаються))

Вид роботи: _____
(кваліфікаційна робота, дисертація, підручник, посібник, монографія, стаття, тези, звіт НДР тощо)

Схожість	
----------	--

Особа, відповідальна за перевірку: _____
(відповідно до додатку до Положення про академічну доброчесність
та етику академічних взаємовідносин у СумДУ)

Після проведеного мною аналізу звіту подібності констатую наступне:

- Запозичення, виявлені в роботі, оформлені коректно і не мають ознак академічного плагіату.
- Виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки академічного плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Опис прийнятого рішення

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ,
відповідальної за перевірку особи, визначеної додатком до
Положення про академічну доброчесність та
етику академічних взаємовідносин у СумДУ)

(підпис)

_____202_ р.

МОН України	Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату	Стор. 7
СумДУ	Додаток 3 – Шаблон Протоколу перевірки роботи на наявність ознак академічного плагіату	Версія 03

PROTOCOL OF CHECKING THE WORK FOR ACADEMIC PLAGIARISM

I declare that the full similarity report generated by the **Unicheck** system regarding the work has been studied

Author: _____

Work title: _____

Advisor: _____

Department: _____

(name of the institute (faculty), department, number of the group)

Document type: _____

(qualification paper, dissertation, textbook, teaching manual, monograph, article, conference proceedings, report on research work etc.)

Matches	
---------	--

Person responsible for checking: _____

(according to the Supplement to the Regulation on Academic Integrity and Ethics of Academic Relations at Sumy State University)

According to the similarity report analysis, I state the following:

- The mentions of others' ideas or results in the work are conscientious and have no signs of plagiarism.
- The mentions of others' ideas or results in the work are unconscionable and have signs of plagiarism, or it contains the deliberate distortions of the text, indicating attempts to conceal the unfair borrowings.

Justification

(First name and LAST name of the person responsible for checking, specified in the Supplement to the Regulation on Academic Integrity and Ethics of Academic Relations at Sumy State University)

(Signature)

_____ 202_ year